

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. H.**, zast. JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou, se sídlem v Praze 1, Hybernská 9, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení** Praha 5, Křížová 25, o zvýšení důchodu pro bezmocnost, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2004, č. j. 41 Cad 11/2003 – 77,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni stěžovatele, JUDr. Ireně Slavíkové, advokátce, se sídlem v Praze 1, Hybernská 9, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 650 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 2. 12. 2002, č. X, zamítla Česká správa sociálního zabezpečení žádost žalobce o zvýšení důchodu pro bezmocnost pro nesplnění podmínek ustanovení § 70 zákona č. 100/1988 Sb. a § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná nesprávně uvedla, že vycházela z posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Nymburce ze dne 4. 2. 2002, ačkoliv vycházela z posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře ze dne 4. 2. 2002, podle něhož nebyl žalobce ani částečně bezmocný, neboť při nezbytných životních úkonech nepotřeboval dlouhodobě pomoc jiné osoby.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce žalobu, v níž namítal zejména nesprávné posouzení zdravotního stavu a posouzení schopnosti sebeobsluhy. Poukazoval na to,

že v důsledku těžké životní situace a špatného zdravotního stavu potřebuje, aby se o něho starala manželka. Proto požadoval průkaz ZTP a přiznání alespoň částečné bezmocnosti. Namítal, že má nemocné srdce a jeho stav se postupně zhoršuje. Celé dny je sám, nemůže vycházet ani navštěvovat lékaře. Často mívá závratě, srdeční záchvaty a potřebuje pomoc. Není schopen se sám o sebe postarat a ani není schopen si zajistit teplo v bytě, větrání, dietní jídlo a úklid v případě úniku moči. Potřebuje stále pomoc jiné osoby a je přesvědčen, že jeho stav odpovídá alespoň částečné bezmocnosti. Navrhoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena žalované k novému rozhodnutí o bezmocnosti.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 29. 1. 2004, č. j. 41 Cad 11/2003 – 77, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu posudkové dokumentace, z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, se sídlem v Praze 5 ze dne 9. 6. 2003 a z posudku vypracovaného znalkyní v oboru posudkového lékařství MUDr. Z. P. ze dne 28. 12. 2003. Z provedených důkazů vzal za prokázané, že žalobce nebyl ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí (2. 12. 2002) ani částečně bezmocný, neboť nepotřeboval dlouhodobě pomoc jiné osoby při nezbytných životních úkonech a ani nešlo o osobu prakticky nebo úplně nevidomou. Konstatoval, že zjištěné závažné kardiální onemocnění nezpůsobuje takové stavy, které by žalobce upoutávaly trvale na lůžko a zabraňovaly mu ve vykonávání sebeobslužných úkonů. Úkony, při nichž žalobce potřebuje pomoc jiné osoby, jako úklid, větrání, vaření, zajišťování topení, či pomoc při cestě k lékaři, nelze kvalifikovat jako úkony sebeobslužné posuzované při bezmocnosti. O pomoc při těchto úkonech, která je podrobně popisována v žalobě, nelze pochybovat, ale tuto pomoc lze pouze zařadit do pečovatelské služby, která není dlouhodobě pomocí jiné osoby při uvedených nezbytných životních úkonech braných v úvahu při posuzování bezmocnosti ve smyslu § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Rovněž rozhodnutí příslušného okresního úřadu o mimořádných výhodách III. stupně není nezbytnou podmínkou pro posouzení bezmocnosti. Konstatoval, že pokud žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení zamítla žádost žalobce o zvýšení důchodu pro bezmocnost, její postup byl správný a napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem. Soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb. (dále též jen „s. ř. s.“).

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost prostřednictvím zástupkyně ustanovené soudem, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Namítal, že důvodem kasační stížnosti je skutečnost, že soud prvního stupně nesprávně posoudil skutkovou podstatu případu stěžovatele, která nemá oporu ve spisech a je s nimi v rozporu. Samotné důvody kasační stížnosti popsal stěžovatel ve svém podání, jehož originál byl zaslán společně s kasační stížností, a v kasační stížnosti bylo na tento materiál poukazováno. Stěžovatel v obsáhlém podání konkrétně namítal, že rozsudek je neplatný, neboť dosud neobdržel rozhodnutí OSSZ v Kutné Hoře o jeho stupni bezmocnosti. Namítal dále, že posudky posudkové komise MPSV a posudek znalkyně jsou skoro stejné a vyhýbají se zmínce o posudku IPVZ Praha, kde byl jeho zdravotní stav hodnocen 80ti procenty. Uvedl, že vše začalo tím, že mu byl od 16. 10. 1997 přiznán částečný invalidní důchod ve výši 2766 Kč, ačkoliv mu měl být přiznán plný invalidní důchod. Popisoval, že jeho manželka odjíždí do práce v 6:00 hod. a přijíždí v 18:00 hod. Poukazoval na to, že není schopen čtyř základních úkonů, neboť není schopen se o sebe postarat, není schopen si nakoupit, vařit pravidelnou dietu, topit a nemůže si přivolat pomoc. Pro těžkou srdeční nedostatečnost není schopen jízdy na kole, ujít 50 metrů, unést kbelík s uhlím a nikdo mu tyto služby zdarma dělat nebude. Dále namítal, že není schopen osobní hygieny, pociťuje stres a strach, což si nikdo nedovede představit. Poukazoval na to,

že znalecký posudek znalkyně je nesprávný, neboť stěžovatel trpící srdečními bolestmi od roku 1978 je podle tohoto posudku hypochondr a blázen. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení ve svém vyjádření uvedla, že plně souhlasí s rozsudkem, a proto nepodává vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatele.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 zákona č. 150/2002 Sb., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, jak bude uvedeno níže.

Stěžovatel se v kasační stížnosti dovolával výslovně pouze důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Z podání sepsaného samotným stěžovatelem však vyplývá, že stěžovatel zpochybňuje i samotné právní posouzení věci a Nejvyšší správní soud tedy vycházel z toho, že uplatnil i kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Nejvyšší správní soud po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Předmětem přezkumného soudního řízení v posuzované věci bylo rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 12. 2002, č. X, jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o zvýšení důchodu pro bezmocnost pro nesplnění podmínek ustanovení § 70 zákona č. 100/1988 Sb. a § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., s nesprávným odůvodněním, že bylo vycházeno z posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Nymburce, ačkoliv žalovaná zcela jednoznačně vycházela z posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře ze dne 4. 2. 2002, podle něhož nebyl stěžovatel shledán částečně bezmocným, neboť při nezbytných životních úkonech nepotřeboval dlouhodobě pomoc jiné osoby. Rozhodnutí o nároku na dávku, jejíž přiznání je podmíněno zdravotním stavem, je závislé především na odborném lékařském posouzení. V přezkumném soudním řízení pak posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů, jakož i skutečnosti rozhodné pro přiznání, odnětí, event. změnu zvýšení důchodu pro bezmocnost, posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. v platném znění). Uvedené komise jsou přitom ze zákona povolány nejen k celkovému posouzení zdravotního stavu, dochované pracovní schopnosti, a rozsahu a charakteru pomoci, dohledu, popř. ošetřování jinou osobou při úkonech braných v úvahu pro posouzení bezmocnosti, ale i k zaujetí posudkových závěrů o bezmocnosti a o jejím stupni ve smyslu ustanovení § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., třebaže jde v oblasti rozhodování o zákonných nárocích ve věcech důchodového zabezpečení (pojištění) a sociálního zabezpečení především o pojmy právní. Posudek komise ovšem soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s., nicméně vzhledem

k jeho mimořádnému významu v tomto řízení, plynoucímu z uvedené zákonné úpravy, nevzbuzuje-li takový posudek z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti žádnou pochybnost, a nejsou-li tu ani jiné skutečnosti nebo důkazy, jimiž by správnost posudku mohla být zpochybněna, bývá zpravidla v řízení důkazem rozhodujícím.

Krajský soud proto v projednávané věci nepochybil, když vycházel z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze 5 ze dne 9. 6. 2002, o jehož úplnosti a přesvědčivosti nepochybuje ani Nejvyšší správní soud. V posuzované věci však krajský soud vycházel dále z posudku znalkyně MUDr. Z. P. ze dne 28. 12. 2003, tedy z dalšího důkazu, který byl vypracován v soudním řízení na návrh stěžovatele. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku, vycházel soud i z obsahu posudkové dokumentace vedené u Okresní správy sociálního zabezpečení v Nymburce.

Z obsahu rozsáhlé posudkové dokumentace plyne, že stěžovatelův zdravotní stav byl posuzován již od roku 1997, kdy v květnu tohoto roku požádal o plný invalidní důchod. Na podkladě posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Nymburce ze dne 22. 8. 1997 byl stěžovatel uznán od 9. 4. 1996 částečně invalidním a rozhodnutím ze dne 26. 1. 1998 byl stěžovateli přiznán částečný invalidní důchod ve výši 2766 Kč měsíčně. Poté probíhalo přezkumné soudní řízení a z obsahu posudkové dokumentace vyplývá, že rozhodnutím ze dne 24. 5. 2001 byl stěžovateli přiznán od 7. 9. 2000 plný invalidní důchod ve výši 5528 Kč měsíčně, a rozhodnutím ze dne 27. 1. 2002 mu byl přiznán plný invalidní důchod od 18. 9. 1997 ve výši 5380 Kč měsíčně. Pokud jde o řízení ve věci zvýšení důchodu pro bezmocnost, byla řízením pověřena Okresní správa sociálního zabezpečení v Kutné Hoře, a to pověřením České správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 12. 2001. Podle záznamu o jednání Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře ze dne 4. 2. 2002 nebyl stěžovatel shledán bezmocným podle § 70 zákona č. 100/1988 Sb. a § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Okresní správa sociálního zabezpečení v Kutné Hoře vycházela z kardiologického vyšetření ze dne 2. 7. 2001, dalších vyšetření obsažených ve spise, z lékařského nálezu pro zjištění bezmocnosti, vypracovaného dne 5. 12. 2001 soukromou praktickou lékařkou MUDr. T., a dále z vlastního zjištění učiněného posudkovým lékařem a tajemnicí Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře při návštěvě stěžovatele v bytě dne 24. 1. 2002. Podle lékařského nálezu pro zjištění bezmocnosti ze dne 5. 12. 2001 byl stěžovatel schopen všech úkonů rozhodných při posuzování bezmocnosti, pomoc potřeboval při koupání, oblékání a obouvání. Chůze byla možná jen s pomocí hole. Uvedené posouzení obsažené v záznamu o jednání OSSZ v Kutné Hoře bylo podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí žalované.

V průběhu přezkumného soudního řízení měl krajský soud k dispozici posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze 5 (dále též jen „MPSV“) ze dne 9. 6. 2003, podle něhož nebyl stěžovatel shledán bezmocným ke dni 2. 12. 2002. Z obsahu posudku plyne, že před vypracováním posudku byl stěžovatel navštíven v bytě dne 6. 6. 2003 lékařkou této posudkové komise a obsahem posudku tedy byla i zjištění o zdravotním stavu a sebeobsluhy stěžovatele bezprostředně získaná od členky posudkové komise MPSV. V posudku je uvedeno, že stěžovatel v roce 1996 prodělal infarkt myokardu s následným syndromem anginy pectoris a levostrannou nedostatečností, který byl řešen v roce 1997 koronarografií a revaskularizační operací (by-pass). V době rozhodné pro posouzení byl posuzovaný naprosto adekvátně orientovaný místem, časem a osobou. Z hlediska psychického stavu nebyl nutný trvalý dohled posuzovaného. Při návštěvě hovořil poměrně rychle, hlasitě a dlouho, při mluvení nebyly zaznamenány známky dušnosti, cyanózy či známky slabosti. Na obou dolních končetinách nebyly zjištěny otoky či znaky svalové

hypotrofie z in aktivity. Hybnost posuzovaného nebyla těžce omezena. Z důvodu srdečního onemocnění byl nucen udržovat šetřící režim kardiaka. Pro bolesti páteře nevydržel sedět u stolu déle jak jednu hodinu, transport autem byl dle sdělení nucen absolvovat pro bolesti páteře v leže. Posuzovaný podle svého sdělení byl schopen chůze pouze na kratší vzdálenosti. Byl schopen sníst připravené jídlo, samostatně užíval léky, obsluhu na WC zvládal, někdy však využíval nádobu na moč. Při koupeli mu pomáhala manželka. Při návštěvě byl oblečen pouze do spodního prádla, podle jeho sdělení se sám více neoblékal, neboť nikam nechodil. Nebyla u něho zjištěna praktická či úplná slepota. Posudková komise konstatovala, že u posuzovaného byl zjištěn závažný zdravotní stav, který vyžadoval tělesné šetření (onemocnění srdce), který svými důsledky ztěžoval soběstačnost při některých úkonech a rychlejší chůzi. Vzhledem k zachované schopnosti mobility, k psychice a senzorce odpovídající věku odvolatele se nejednalo o ztrátu soběstačnosti takového rozsahu, který by podmiňoval vznik jakéhokoliv stupně bezmocnosti. Posudková komise MPSV tedy uzavřela, že k datu vydání napadeného rozhodnutí ČSSZ nebyl stěžovatel bezmocný podle § 70 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění zákona č. 133/1997 Sb., a § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., neboť nepotřeboval dlouhodobě pomoc jiné osoby při nezbytných životních úkonech, ani nešlo o osobu prakticky nebo úplně nevidomou.

Z posudku znalkyně z oboru posudkového lékařství vyplývá, že znalkyně vycházela (mimo jiné) z rozsáhlé zdravotní dokumentace stěžovatele vedené od roku 1967, z posudkové dokumentace Okresní správy sociálního zabezpečení OSSZ Nymburk a z obsahu soudního spisu. Stěžovatel byl znalkyní osobně vyšetřen dne 30. 11. 2003 v jeho bydlišti. Pod bodem V. tohoto posudku znalkyně mimo jiné konstatovala, že při vyšetření provedeném dne 30. 11. 2003 s posuzovaným navázala velmi dobrý kontakt, orientace všemi kvalitami byla správná, posuzovaný přesně sděloval anamnestické údaje, přesně znal léky, které užívá, a věděl jakým způsobem má léky užívat. Na vyzvání samostatně vstal z lůžka, byť s obavami, před možným stavem závratí, a opatrně a pomalu, ale samostatně se pohyboval po bytě. Oblečen byl pouze ve spodním prádle – slipy, ale jak sám sdělil, je na takovéto oblečení doma zvyklý, a je takto oblečen trvale, nikoliv proto, že by nebyl schopen se sám obléci (přesný popis, jak probíhalo vyšetření ze dne 30. 11. 2003 byl popsán v oddílu posudku anamnéza a vlastní vyšetření posuzovaného). Znalkyně dále uvedla, že i když posuzovaný měl z důvodu závažného kardiálního onemocnění trvale patologicky pomalou srdeční akci, způsobující stavy slabosti a závratí, nebyly u něj prokázány při žádném z provedených vyšetření - praktická lékařka v 12/2001, lékař OSSZ v 01/2001, lékařka posudkové komise MPSV v 06/2003, a nyní při jejím vlastním vyšetření dne 30. 11. 2003 – změny, které by odpovídaly stavu při konečném kardiálním selhávání, které by jej zcela objektivně upoutávaly trvale na lůžko a zabraňovaly mu ve vykonávání sebeobslužných výkonů. V době rozhodné, tedy v době 2. 12. 2002 nebyl podle znalkyně posuzovaný bezmocný podle § 70 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb. a § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., protože nepotřeboval dlouhodobě pomoc jiné osoby ani při nezbytných životních úkonech, ani nešlo o občana prakticky nebo úplně nevidomého.

Pokud jde o stěžovatelem tvrzený důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., Nejvyšší správní soud pochybení uvedená v tomto ustanovení neshledal. Především je třeba konstatovat, že podle § 5 písm. a) bod I. zákona č. 582/1991 Sb. Česká správa sociálního zabezpečení rozhoduje o dávkách důchodového pojištění, a to na podkladě posudků okresních správ sociálního zabezpečení, které okresní správy sociálního zabezpečení vypracovávají svými lékaři podle § 8 odst. 1 tohoto zákona. Tímto způsobem bylo v posuzované věci postupováno s tím, že posudek vypracovala namísto Okresní správy sociálního zabezpečení v Nymburce Okresní správa sociálního zabezpečení v Kutné Hoře, a to na základě pověření

ČSSZ ze dne 17. 12. 2001. Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, neměla oporu ve spisech. Nutno totiž konstatovat, že jestliže rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o dávce podmíněné zdravotním stavem občana vychází plně z posudku lékaře okresní správy sociálního zabezpečení, nelze na něj pohlížet jako na rozhodnutí, jež by nemělo oporu ve spise ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (shodně též rozsudek NSS 5 Ads 33/2003 - uveřejněno pod č. 72/2004 sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). Ostatně stěžovatel ani konkrétně nenamítal, v čem by měl být rozpor se spisy spatřován.

Je ovšem nutno konstatovat, že k určitému formálnímu pochybení ze strany žalované došlo, a to v odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde bylo zřejmě omylem uvedeno, že žalovaná za podklad svého rozhodnutí vzala posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Nymburce ze dne 4. 2. 2002, ačkoliv z obsahu posudkového spisu zcela nepochybně vyplývá, že Okresní správa sociálního zabezpečení v Nymburce žádný posudek ve věci zvýšení důchodu pro bezmocnost nevypracovala. Z obsahu spisu totiž plyne, že Česká správa sociálního zabezpečení, detašované pracoviště pro středočeský region, vydala dne 17. 12. 2001 pověření, v němž ve smyslu ustanovení § 8 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. a § 11 a § 12 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, pověřila MUDr. F. V., vedoucího lékaře Posudkové služby Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře, posouzením zdravotního stavu stěžovatele podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., tedy v řízení o zvýšení důchodu pro bezmocnost. V odůvodnění tohoto pověření bylo uvedeno, že Okresní správa sociálního zabezpečení v Nymburce dopisem ze dne 10. 12. 2001 vyjádřila podjatost k jednání v uvedené věci. Lékaři Okresní správy sociálního zabezpečení v Nymburce byli proto vyloučeni a současně byla pověřena Okresní správa sociálního zabezpečení v Kutné Hoře. Ve spise je pak dále založen záznam o jednání ze dne 4. 2. 2002, který vypracovala Okresní správa sociálního zabezpečení v Kutné Hoře, přičemž z obsahu tohoto záznamu je patrné i to, že posuzovaný byl navštíven v bytě dne 24. 1. 2002 MUDr. V. a tajemnicí paní S. – pracovníky Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře. Nesprávné místní označení okresní správy sociálního zabezpečení v odůvodnění napadeného rozhodnutí za situace, kdy je zcela evidentní, že žalovaná vycházela ze záznamu o jednání OSSZ v Kutné Hoře ze dne 4. 2. 2002 a za situace, kdy OSSZ v Nymburce záznam o jednání v řízení o zvýšení důchodu pro bezmocnost nevypracovala, neboť její lékaři byli z tohoto řízení vyloučeni, nepovažuje Nejvyšší správní soud v tomto stádiu řízení za vadu, která by odůvodňovala postup podle § 109 odst. 3 s. ř. s., neboť nelze zřejmě dospět k závěru, že rozhodnutí správního orgánu, tedy rozhodnutí žalované, by mohlo být posouzeno pro tuto vadu jako rozhodnutí nicotné. Ostatně stěžovatel výše uvedenou vadu v postupu řízení, tedy v nesprávném označení místa okresní správy sociálního zabezpečení v odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně nenamítal ani v žalobě, ani v kasační stížnosti. Omezil se na konstatování, že „nedostal rozhodnutí OSSZ Kutná Hora ve věci určení stupně bezmocnosti“.

K této námitce nutno uvést, že Okresní správa sociálního zabezpečení nemá povinnost zasílat záznamy o jednání ve věcech zvýšení důchodu pro bezmocnost. Podle § 86 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. se vydává písemně pouze rozhodnutí o dávkách důchodového pojištění. Záznam o jednání OSSZ v Kutné Hoře ze dne 4. 2. 2002 není rozhodnutím o dávce důchodového pojištění, ani rozhodnutím o dávce sociálního zabezpečení. Je sice pravdou, že podle § 1 odst. 2 vyhlášky č. 182/1991 Sb. lékař sociálního zabezpečení seznamuje posuzovaného občana s výsledkem posouzení, a právo posuzovaného seznámit se s podklady rozhodnutí vyplývá i z ustanovení § 33 odst. 2 správního řádu, který platí subsidiárně v tomto řízení podle § 108 zákona č. 582/1991 Sb. Stěžovatel u jednání Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře dne 4. 2. 2002 přítomen nebyl a povinnost zasílat záznam

o jednání okresní správy sociálního zabezpečení z žádného ustanovení nevyplývá. Za situace, kdy u jednání před Krajským soudem v Praze dne 23. 10. 2003, kde byl přítomen zástupce stěžovatele, byl prokazatelně proveden důkaz záznamem o jednání Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře ze dne 4. 2. 2002, nepovažuje Nejvyšší správní soud vadu v postupu orgánu sociálního zabezpečení spočívající v tom, že stěžovatel s tímto posudkem seznámen nebyl, za takovou vadu řízení, která by mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí žalované. K tomu nutno dodat, že při jednání u Krajského soudu v Praze dne 29. 1. 2004 uvedla zástupkyně stěžovatele, že ve věci byly veškeré důkazy provedeny, vše včetně znaleckého posudku, a proto již další důkazy nenavrhuje. Vyslovila přesvědčení, že s ohledem na zdravotní postižení je žalobce bezmocný alespoň částečně, a proto navrhovala, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena žalované k dalšímu řízení a rozhodnutí o bezmocnosti žalobce. I když uvedla, že trvá na podané žalobě, blíže se k otázce posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře ze dne 4. 2. 2002 nevyjadřovala ani při jednání Krajského soudu v Praze dne 23. 10. 2003, kdy byl tento důkaz proveden, ani při jednání 29. 1. 2004. Z odůvodnění napadeného rozsudku pak zcela zřetelně vyplývá, že zdravotní stav a schopnost sebeobsluhy byly posouzeny dne 4. 2. 2002 Okresní správou sociálního zabezpečení v Kutné Hoře a vyplývá z něho i způsob posouzení.

Namítá-li pak dále stěžovatel, že posudky posudkové komise MPSV a posudek znalkyně jsou stejné a vyhýbají se zmínce o posudku IPVZ, kde byl jeho zdravotní stav posouzen 80ti procenty, nelze s jeho námitkou souhlasit. Posudek Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví byl vypracován dne 1. 11. 2001 v řízení o plný invalidní důchod, tedy v řízení o zcela jiné dávce důchodového pojištění, kdy byl rozsah zdravotního postižení a rozsah dochované pracovní schopnosti stěžovatele posuzován z hlediska ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb., kde jsou uvedeny podmínky pro vznik nároku na tuto dávku. Zvýšení důchodu pro bezmocnost je dávkou sociálního zabezpečení, kdy podmínky pro vznik nároku jsou upraveny zcela jiným zákonem, a to ustanovením § 70 zákona č. 100/1988 Sb. a ustanovením § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. Řízení o plném invalidním důchodu a řízení o bezmocnost nelze zaměňovat, protože pro plnění nároku na tyto dávky platí zcela odchylné zákonné podmínky. K tomu nutno uvést, že se sice vychází vždy z rozsahu zdravotního postižení, avšak v řízení o zvýšení důchodu pro bezmocnost se zkoumá dále schopnost posuzovaných k úkonům rozhodným pro posouzení bezmocnosti a rozsah potřeby a ošetření, dále rozsah potřeby ošetření a obsluhy jinou osobou. Posudky vypracované v těchto řízeních nelze pro posouzení nároku na jinou dávku použít.

K námitce stěžovatele, v níž popisuje, které úkony sebeobsluhy není schopen provádět, se již vyjadřoval Krajský soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí, kdy uvedl, že pomoc při úklidu, větrání, vaření, zajišťování topení, či pomoc při cestě k lékaři, nelze kvalifikovat jako posuzované úkony sebeobslužné, které jsou rozhodné při posuzování vzniku nároku na bezmocnost. Nelze pochybovat o tom, že stěžovatel skutečně tuto pomoc potřebuje a lze ji zařadit pouze do oblasti pečovatelské služby, která není dlouhodobou pomocí jiné osoby při nezbytných životních úkonech braných v úvahu při posuzování bezmocnosti ve smyslu § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. S tímto názorem Nejvyšší správní soud souhlasí.

Nelze přisvědčit ani tvrzení stěžovatele o tom, že znalecký posudek znalkyně MUDr. P. obsahoval závěry o tom, že stěžovatel je hypochondr a blázen. Nic takového v obsahu posudku uvedeno není.

Nejvyšší správní soud má za to, že v posuzované věci vycházel krajský soud z dostatečného množství podkladů, které umožňovaly přijmout závěr o tom, že stěžovatel nebyl ke dni 2. 12. 2002 ani částečně bezmocný podle § 70 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb. a § 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb. V tomto směru Nejvyšší správní soud zcela sdílí právní závěry vyslovené krajským soudem v odůvodnění napadeného rozhodnutí, na něž zcela odkazuje. Nebylo tedy zjištěno, že by krajský soud nesprávně posoudil právní otázku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a lze zcela souhlasit se všemi jeho vyslovenými závěry o tom, že stěžovatel ke dni 2. 12. 2002 bezmocný nebyl. V posuzované věci je dále třeba vycházet i ze zásady zakotvené v ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., podle níž při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání přezkoumávaného rozhodnutí posuzované věci, tedy k 2. 12. 2002. Uvedená zásada ve svých důsledcích znamená, že pokud v mezidobí od tohoto data došlo ke zhoršení zdravotního stavu a zejména schopnosti sebeobsluhy, nelze je v tomto řízení zohlednit. Takové okolnosti by bylo možno posoudit až v nové žádosti, kterou stěžovatel má právo podat u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, bude-li nadále přesvědčen o tom, že podmínky částečné bezmocnosti ve smyslu § 70 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb. splňuje.

Ve světle těchto skutečností posuzoval Nejvyšší správní soud pochybení, k němuž došlo v řízení před orgány sociálního zabezpečení, kdy dospěl k závěru, že uvedená pochybení nebyla takové intenzity, že by zakládala některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Vycházel rovněž z toho, že po eventuálním zrušení rozsudku krajského soudu by bylo třeba znovu zjišťovat zdravotní stav a rozsah schopnosti sebeobsluhy ke dni 2. 12. 2002, což bylo v řízení před krajským soudem učiněno vyčerpávajícím způsobem. Za této situace uzavřel, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Pokud jde o výrok o náhradě nákladů řízení, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení sice byla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, avšak náhradu nákladů řízení jí nelze podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat, a stěžovatel v řízení o kasační stížnosti úspěšný nebyl.

Zástupkyni stěžovatele, ustanovené usnesením Krajského soudu v Praze, byla přiznána odměna za zastoupení v celkové výši 650 Kč, a to za dva úkony po 250 Kč (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f/ a § 11 odst. 1b a § 11 odst. 1d vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a 2 x režijní paušál po 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. 1. 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu